

UCHWAŁA NR XXXV/681/21
SEJMIKU WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

z dnia 25 października 2021 r.

w sprawie podjęcia apelu do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi o zwiększenie środków finansowych dla województwa wielkopolskiego przeznaczonych na Pomoc Techniczną w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 do wysokości zapewniającej obsługę Programu w okresie przejściowym.

Na podstawie § 16 ust. 2 Statutu Województwa Wielkopolskiego (t.j. Dz. Urz. Woj. Wielk. z 2018 r. poz. 8635), Sejmik Województwa Wielkopolskiego uchwala, co następuje:

§ 1.

Sejmik Województwa Wielkopolskiego zwraca się z apelem do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi o zwiększenie środków finansowych dla województwa wielkopolskiego przeznaczonych na Pomoc Techniczną w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 do wysokości zapewniającej obsługę Programu w okresie przejściowym, w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Przewodniczącej Sejmiku Województwa Wielkopolskiego.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Sejmiku
Województwa
Wielkopolskiego

Małgorzata Waszak-Klepka

W związku z trwającym w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi procesem podziału dodatkowych środków pomocy technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 przewidzianych na realizację zadań delegowanych w okresie przejściowym, Sejmik Województwa Wielkopolskiego kieruje apel do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi o zwiększenie alokacji środków pomocy Technicznej PROW 2014-2020 dla województwa wielkopolskiego do wysokości zapewniającej obsługę Programu w okresie przejściowym.

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/2220 z dnia 23 grudnia 2020 r. ustanawiające niektóre przepisy przejściowe dotyczące wsparcia z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) w latach 2021 i 2022 oraz zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1305/2013, (UE) nr 1306/2013 i (UE) nr 1307/2013 w odniesieniu do zasobów i stosowania w latach 2021 i 2022 oraz rozporządzenie (UE) nr 1308/2013 w odniesieniu do zasobów i rozdziału takiego wsparcia na lata 2021 i 2022, wydłużyło o 2 lata okres realizacji Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Wiąże się to ze zwiększeniem budżetów samorządów województw na realizację zadań delegowanych i możliwością ogłaszania nowych naborów wniosków o przyznanie pomocy.

Analogicznie do powyższego, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi przystąpiło do prac nad rozdysponowaniem dodatkowych środków Pomocy Technicznej, przeznaczonych na finansowanie obsługi administracyjnej Programu, głównie wynagrodzeń pracowników. Dotychczas przy podziale tych środków uwzględniano udział samorządów województw w ogólnej alokacji przeznaczonej na realizację zadań delegowanych tak aby te samorzady, które dysponują największą alokacją, otrzymały również odpowiednio wysoką alokację w ramach Pomocy Technicznej. W sierpniu 2021 r. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi zaproponowało podział środków Pomocy Technicznej na okres przejściowy, który dokonany został bez zachowania ww. zasady.

W ocenie Sejmiku Województwa Wielkopolskiego, proponowana dla województwa wielkopolskiego kwota pomocy technicznej w ramach schematu I wynosząca 2 583 328,92 euro (przy dotychczasowym limicie w wysokości 8 099 521 euro) jest niewystarczająca i została ustalona na podstawie podziału opartego o nieprecyzyjne i niemiarodajne wyliczenia, w sposób ewidentny nie uwzględniające realnych potrzeb oraz prognozowanego obciążenia zadaniami delegowanymi, które wynikają z procedowanych obecnie zmian legislacyjnych w zakresie działań „Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich”, operacji typu „Scalanie gruntów” oraz realizacji inicjatywy LEADER w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, poszerzających obszar wdrażania tego Programu o nowe zadanie delegowane na rzecz Samorządu Województwa Wielkopolskiego. Co więcej, przy podziale środków nie uwzględniono zadań, jakie samorzady województw będą obsługiwały w ramach nowego zakresu „Zarządzanie zasobami wodnymi”. Alokacja na okres przejściowy została w projekcie rozporządzenia w sprawie wysokości limitów środków dostępnych w poszczególnych województwach lub latach w ramach określonych działań lub poddziałań PROW 2014-2020 scalona i wynosi na poziomie kraju 215 307 245 euro. 6 października 2021 r. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi przesłało wstępną propozycję operacji, jakie mają być realizowane w ramach tego zakresu przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie. Z proponowanego podziału wynika, że do Samorządu Województwa Wielkopolskiego złożona zostanie największa ilość wniosków na najwyższą w kraju łączną kwotę pomocy – 27 operacji na ponad 20 mln euro.

Pomoc techniczna jest wsparciem finansowym, które umożliwi sprawne funkcjonowanie podmiotów odpowiedzialnych za zarządzanie, wdrażanie, kontrolę, monitoring i ocenę Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020, w tym samorządów województw. Wysokość środków pomocy technicznej przekłada się wprost na możliwość zapewnienia przez samorząd województwa obsługi administracyjnej zaangażowanej we wdrażanie Programu. Tylko przy odpowiednio licznych i wykwalifikowanych zasobach kadrowych możliwe jest sprawne ogłaszanie naborów wniosków o przyznanie pomocy, a także terminowe kontraktowanie i rozliczanie środków.

W wyniku zwiększenia puli środków na dofinansowanie zadań beneficjentów Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, w samym tylko dwuletnim okresie przejściowym, o ponad 90 milionów euro, co stanowi około 70% pierwotnego limitu środków przyznanego dla województwa

wielkopolskiego w 2015 r., terminowa realizacja zadań związanych z oceną wniosków, przygotowaniem umów oraz ich dalszym rozliczeniem wymagała będzie zwiększenia dotychczasowego stanu zatrudnienia w Departamencie Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu. Zaproponowana przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi pula środków przeznaczonych na I schemat pomocy technicznej PROW 2014-2020, wynosząca 2 583 328,92 euro, nie daje gwarancji zapewnienia obecnego stanu zatrudnienia, wynoszącego 70 etatów (z których ponad 90% dotyczy pracowników zaangażowanych w obsługę PROW), wykluczając możliwość wspomnianego zwiększenia liczby pracowników, co stanowi warunek zapewnienia ciągłości realizacji zadań delegowanych do 30 czerwca 2025 r. oraz zapewnienia terminowości realizowanych zadań mającej kluczowe znaczenie w końcowym okresie wdrażania PROW 2014-2020. Konieczność zakończenia realizacji Programu do 2025 roku oraz trwające zmiany legislacyjne, umożliwiające uruchomienie wspomnianych dodatkowych środków, spowodują że w 2022 roku Samorząd Województwa Wielkopolskiego powinien ogłosić nabory na wszystkie zakresy wsparcia oraz zweryfikować wnioski o przyznanie pomocy, a także zakontraktować środki, aby beneficjenci Programu mieli do dyspozycji co najmniej 2 lata na realizację swoich operacji. Przy obecnym składzie osobowym wydaje się to niemożliwe.

W piśmie nr DPT.ptf.510.16.2021 z dnia 24 sierpnia 2021 r. skierowanym do Prezesa Zarządu Związku Województw Rzeczypospolitej Polskiej, Olgierda Geblewicza, jako podstawę podziału środków schematu I pomocy technicznej PROW 2014-2020 pomiędzy samorządy województw wskazano „potrzeby związane z wdrażaniem działań przez samorządy województw (do 2023 roku), do całkowitych wydatków w schemacie I zaplanowanych do 2023 r.”. Nie podano jednak dokładnej metodologii przyjętej przy podziale, wskazując wyłącznie informację, o jaki procent wzrosnie alokacja względem obecnie obowiązującego limitu środków. Proponowana alokacja dla Samorządu Województwa Wielkopolskiego jest niższa nawet od puli, która przysługiwałaby przy równym podziale sumy alokacji pomiędzy samorządy województw. Tym bardziej nie uwzględnia faktu, że, według wyliczeń Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, dodatkowa pula środków przeznaczonych na realizację działań delegowanych w ramach PROW 2014-2020 w przypadku Samorządu Województwa Wielkopolskiego jest czwartą co do wysokości pulą biorąc pod uwagę wszystkie samorządy województw, natomiast uwzględniając operacje typu „Zarządzanie zasobami wodnymi” jest to druga alokacja w kraju.

W przypadku działań delegowanych udział Samorządu Województwa Wielkopolskiego w ogólnej puli dodatkowych środków, według obliczeń MRiRW, wynosi 7,92% (po uwzględnieniu środków przeznaczonych na realizację operacji typu „Zarządzanie zasobami wodnymi” udział ten zwiększa się do około 9%), natomiast udział w proponowanej alokacji pomocy technicznej wynosi 6,31% (siódma lokata biorąc pod uwagę wszystkie samorządy województw). Istotne znaczenie w tym kontekście, wymiennie przekładające się na ilość pracy podmiotu zaangażowanego we wdrażanie PROW 2014-2020, ma zwiększenie puli środków przeznaczonych na realizację inicjatywy LEADER. W tym przypadku udział Samorządu Województwa Wielkopolskiego w dodatkowej puli środków wynosi 9,4% (druga lokata w kraju). Pracochłonność realizacji zadań związanych z obsługą programu LEADER jest wielokrotnie wyższa w stosunku do pracochłonności związanej z oceną wniosków i przygotowaniem umów dla operacji typu „Scalanie gruntów”, w związku z tym, że zadania scaleniuowe są przedsięwzięciami wielomilionowymi, natomiast wartość projektów realizowanych w ramach wdrażania strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność jest relatywnie niska i dla większości operacji zawiera się w przedziale 50.000 zł – 300.000 zł. W prosty sposób oznacza to, że spodziewana liczba wniosków do złożenia przez beneficjentów działania LEADER w latach 2022-2023 będzie kilkaset razy wyższa niż liczba wniosków, które mogą zostać złożone na operacje typu „Scalanie gruntów”. Należy także zwrócić uwagę na fakt, iż w lipcu 2020 r. zwiększony został limit środków dla lokalnych grup działania na realizację projektów współpracy – obecnie wynosi on 10% limitu środków przeznaczonych na wdrażanie strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (LSR), na etapie wyboru LSR był to limit stanowiący 2% tych środków. Zwiększony limit procentowy środków na projekty współpracy połączony ze wzrostem limitów przeznaczonych na wdrażanie LSR przełoży się i w tym obszarze na większą ilość składanych wniosków o przyznanie pomocy.

W kwietniu 2021 r. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi poprosiło samorządy województw o wskazanie w tabeli planowanych kwot do wydatkowania w ramach I i II schematu do roku 2023. W przypadku Województwa Wielkopolskiego obraz realnego wydatkowania jest zniekształcony z uwagi na finansowanie części wynagrodzeń pracowników realizujących zadania w ramach PROW 2014-2020 z budżetu województwa w latach 2015-2021. Decyzja o włączeniu środków budżetu województwa we współfinansowanie zadań związanych z realizacją PROW 2014-2020 wynikała z niedostatecznej puli środków przewidzianych na pomoc techniczną w rozporządzeniu w sprawie określenia wysokości limitów środków dostępnych w ramach schematów pomocy technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na

lata 2014-2020. Łączna wartość współfinansowania z budżetu województwa w całym okresie programowania wynosi około 5,5 miliona złotych, z czego jedynie 1,5 miliona jest możliwe do odzyskania w ramach PT PROW (na skutek zwiększenia limitu środków w październiku 2020 r.). Zakładając, że powyższe środki byłyby wcześniej zaplanowane i poniesione w całości w ramach PT PROW 2014-2020, dostępna dla Województwa Wielkopolskiego pula została by wyczerpana w 2022 r., a przewidywane wydatkowanie z I schematu PT PROW do końca czerwca 2023 r. wyniosłoby około 9 milionów euro, przy obecnym limicie wynoszącym 8 099 521 euro.

Będąc w podobnej sytuacji samorządy innych województw zdecydowały się na ryzyko przedwczesnego wyczerpania środków pomocy technicznej. Samorządy tych województw, z uwagi na zgłaszaną trudną sytuację finansową, mogą teraz liczyć na przyznanie środków w proporcjonalnie wyższej kwocie niż środki oferowane Samorządowi Województwa Wielkopolskiego. Linia argumentacyjna z tym związana odnosi się m.in. do konieczności ponoszenia przez te samorządy kosztów najmu powierzchni biurowej oraz kosztów eksploatacyjnych, finansowanych z pomocy technicznej. W przypadku Samorządu Województwa Wielkopolskiego koszty tego typu nie są przedstawiane do refundacji w ramach pomocy technicznej. Od 2015 roku Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich mieści się w nowej siedzibie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego, w budynku, który powstał wielomilionowym nakładem finansowym. Fakt, że Departament nie jest obciążany kosztami eksploatacyjnymi, można postrzegać jako dodatkowy wkład Samorządu Województwa Wielkopolskiego w zapewnienie niezbędnych warunków do prawidłowego wdrażania zadań delegowanych.

Zmieniony Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 przewiduje dodatkowe źródło finansowania inwestycji z zakresu gospodarki wodno-ściekowej z Europejskiego Instrumentu Odbudowy, którego budżet do dyspozycji Samorządu Województwa Wielkopolskiego stanowi 43% dodatkowo przyznanej puli środków na realizację zadań delegowanych. Udział województwa wielkopolskiego w ogólnej puli tego źródła finansowego stanowi 8,2% (trzecie miejsce w kraju). Wprowadzenie nowego instrumentu finansowego nie przekłada się jednak na stworzenie dodatkowej puli środków na pomoc techniczną związaną z jego obsługą.

W ocenie Sejmiku Województwa Wielkopolskiego procedowane zmiany legislacyjne spowodują nieproporcjonalne, w porównaniu z dotychczasowym okresem realizacji PROW 2014-2020, obciążenie zadaniami. Budżet zadań delegowanych wzrośnie o około 60%, natomiast budżet pomocy technicznej w ramach schematu I jedynie o 31,89%. Proponowana alokacja jest niewystarczająca do kontynuacji zadań jednostki wdrażającej PROW 2014-2020 do czerwca 2025 r., a dodatkowo, w świetle wyżej przytoczonych argumentów, dalece niesprawiedliwa i nie uwzględniająca spodziewanego nakładu pracy poszczególnych samorządów województw.

Na forum Związku Województw Rzeczypospolitej Polskiej odbyło się obiegowe głosowanie w sprawie wariantów podziału środków na poszczególne województwa w ramach Pomocy Technicznej, które nie przyniosło jednoznacznego rozstrzygnięcia, ponieważ żadna z propozycji nie uzyskała bezwzględnej większości głosów. Za podziałem zaproponowanym przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi w piśmie nr DPT.ptf.510.16.2021 z dnia 24 sierpnia 2021 r. opowiedziało się 7 spośród 16 samorządów województw. Podział oparty na wcześniej praktykowanej metodologii „40/60”, w ramach której 40% środków dzielone byłoby po równo pomiędzy samorządy województw, natomiast pozostałe 60% w stosunku uwzględniającym udział samorządów województw w zwiększonej alokacji przeznaczonej na realizację zadań delegowanych, poparło 5 samorządów województw. Jedno z województw wstrzymało się od głosu, natomiast trzy nie wzięły udziału w głosowaniu. Mając na uwadze fakt, że 25% samorządów województw nie zajęło stanowiska w przedmiotowej sprawie, nie można jednoznacznie stwierdzić, który z wariantów jest zgodny z wola większości samorządów województw. W korespondencji skierowanej 6 października 2021 r. do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi Zarząd Województwa Wielkopolskiego zaproponował więc nowy podział środków, w oparciu o proporcję „50/50”, w ramach której 50% podzielone byłoby po równo pomiędzy samorządy, natomiast pozostałe 50% środków dzielone w stosunku uwzględniającym udział samorządów województw w zwiększonej alokacji przeznaczonej na realizację zadań delegowanych.

Sejmik Województwa Wielkopolskiego apeluje zatem, aby podział środków nastąpił zgodnie ze sprawiedliwą i adekwatną do prognozowanego obciążenia zadaniami delegowanymi metodologią. Metodologia ta powinna zakładać podział środków w oparciu o proporcję „50/50”, w ramach której 50% podzielone byłoby po równo pomiędzy samorządy, natomiast pozostałe 50% środków dzielone w stosunku uwzględniającym udział samorządów województw w zwiększonej alokacji przeznaczonej na realizację zadań delegowanych, z uwzględnieniem przewidywanego budżetu dla operacji typu „Zarządzanie zasobami wodnymi”.

Uzasadnienie do uchwały Nr XXXV/681/21
Sejmiku Województwa Wielkopolskiego
z dnia 25 października 2021 r.

Zgodnie z § 16 ust. 2 Statutu Województwa Wielkopolskiego (Dz. Urz. Woj. Wielk. z 2018 r. poz. 8635), w sprawach, w których Sejmik nie realizuje swoich uprawnień stanowiących może wyrażać opinie, podejmować apele i zajmować stanowiska w formie uchwały.

W związku z powyższym podjęcie niniejszej uchwały uznaje się za zasadne.